

สำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความพิการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยรวมไว้ในโครงการสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมจำนวน ๑๐ ครั้ง

ปัจจุบันความต้องการใช้ข้อมูลความพิการมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้พิจารณาแยกข้อถามความพิการออกจากโครงการสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ และได้จัดทำโครงการสำรวจความพิการและภาวะทุพพลภาพขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ต่อมาสำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒๕๕๕ ๒๕๖๐ และการสำรวจครั้งนี้ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นครั้งที่ ๕ โดยมีแผนการสำรวจทุก ๕ ปี

ทั้งนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เปลี่ยนชื่อการสำรวจเป็น “การสำรวจความพิการ” เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนคำนิยามของความพิการตามแนวคิดของบัญชีสากลเพื่อการจำแนก การทำงาน ความพิการ และสุขภาพ (International Classification of Functioning, Disability and Health : ICF) ขององค์การอนามัยโลก เพื่อให้มีข้อมูลเป็นมาตรฐานสากล

การสำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ใช้ชุดคำถามของกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group) และองค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ร่วมกันพัฒนาตามแนวคิด ICF เพื่อใช้ในการระบุความพิการ ซึ่งพิจารณาความพิการจากความลำบากหรือปัญหาสุขภาพ การสำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้คำถามความพิการของ UNICEF สำหรับเด็กอายุ ๒ – ๔ ปี และสำหรับเด็กอายุ ๕ – ๑๗ ปี ซึ่ง UNICEF ได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะความพิการที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก นอกจากนี้ได้ใช้คำถามความพิการของกลุ่มวอชิงตันสำหรับผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป คำถามเหล่านี้กลุ่มวอชิงตันและ UNICEF ส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ นำไปใช้ในการสำรวจความพิการ เพื่อให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้ระหว่างประเทศ และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนสำหรับให้ความช่วยเหลือ จัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดสวัสดิการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการ เพื่อให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

การสำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๖๕ (สคพ.๖๕) มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

- ๑) ประชากรที่พิการ คือ ประชากรที่มีลักษณะดังต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง ได้แก่
 - ประชากรที่มีความลำบากหรือปัญหาสุขภาพในด้านต่าง ๆ
 - ประชากรที่มีความบกพร่องลักษณะต่าง ๆ
- ๒) ผู้ดูแลของประชากรที่มีความลำบากในการดูแลตนเอง
- ๓) สวัสดิการจากภาครัฐ ความลำบากหรือข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุข การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

๓. ประโยชน์ของการสำรวจ

ข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ จะนำไปใช้วางแผนจัดสวัสดิการ และความช่วยเหลือให้ผู้พิการได้แก่ การศึกษา การประกอบอาชีพ การแพทย์ การสาธารณสุข และสังคม เพื่อให้ผู้พิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ ให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมต่อไป

๔. ขอบข่ายและคุ่มรวม

ครัวเรือนที่อยู่ในขอบข่ายของการสำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้แก่ ครัวเรือนส่วนบุคคล ทั้งในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ

๕. ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

แผนแบบการเลือกตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Sampling โดยมีกรุงเทพมหานคร และภาค เป็นสตราตัม รวมทั้งสิ้น ๕ สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น ๒ สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล เขตแดนนับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง และครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง

การเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง จากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้เลือก EA ตัวอย่าง อย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิกิริยากับจำนวนครัวเรือนของ EA นั้น ๆ ได้จำนวน EA ตัวอย่างทั้งสิ้น ๕,๔๓๐ EA จากทั้งสิ้น ๑๓๙,๓๒๕ EA

สำหรับการเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง ครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง ก่อนดำเนินการเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ได้มีการสร้างกรอบครัวเรือนตัวอย่าง โดยทำการนับและจดครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในบ้าน/อาคาร/สิ่งปลูกสร้างทุกแห่งในแต่ละ EA ตัวอย่าง จากการนับจดทุกครัวเรือนในแต่ละ EA ตัวอย่าง ได้แบ่งครัวเรือนส่วนบุคคลออกเป็น ๓ กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวิธีการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีสมาชิกมีลักษณะความบกพร่อง หรือ ความลำบากหรือปัญหาสุขภาพ: กำหนดให้แจ้งนับทุกครัวเรือน นั่นคือไม่มีการเลือกครัวเรือนตัวอย่าง

กลุ่มที่ ๒ ครัวเรือนส่วนบุคคลที่ไม่มีสมาชิกมีลักษณะความบกพร่อง และ ความลำบากหรือปัญหาสุขภาพ และมีเด็กเล็ก: กำหนดให้เลือกครัวเรือนตัวอย่าง ๒ ครัวเรือนในแต่ละ EA โดยเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ

กลุ่มที่ ๓ ครัวเรือนส่วนบุคคลที่ไม่มีสมาชิกมีลักษณะความบกพร่อง และ ความลำบากหรือปัญหาสุขภาพ และ ไม่มีเด็กเล็ก: กำหนดให้เลือกครัวเรือนตัวอย่าง ๕ ครัวเรือนในแต่ละ EA โดยเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ จากครัวเรือนส่วนบุคคลทั้งสิ้นที่เหลือจากกลุ่มที่ ๑ และ ๒ (รวมครัวเรือนส่วนบุคคลที่นับจดไม่ได้)

๖. ขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินงาน

๖.๑	การระบุความต้องการ	๑ ต.ค. ๖๔ – ๑๕ ม.ค. ๖๕
๖.๒	การออกแบบ (แบบสอบถามและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง)	๑ ต.ค. ๖๔ – ๓๑ ต.ค. ๖๕
๖.๓	การพัฒนาระบบ	
	- พัฒนาโปรแกรมบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องแท็บเล็ต	๑ พ.ค. – ๓๐ ก.ย. ๖๕
	- พัฒนาโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Machine Edit)	๑ ก.ค. – ๓๐ ก.ย. ๖๕
	- พัฒนาโปรแกรมประมวลผลตารางข้อมูล (Tabulation)	๑ พ.ย. ๖๕ – ๓๑ ม.ค. ๖๖

- ๖.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ชี้แจงการปฏิบัติงานสนาม ๑ - ๓๐ ก.ย. ๖๕
 - ปฏิบัติงานสนาม ๑ ต.ค. - ๓๑ ธ.ค. ๖๕
- ๖.๕ การประมวลผล
- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ๕ พ.ย. ๖๕ - ๑๕ ก.พ. ๖๖
 - ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Machine edit)
 - ประมวลผลตารางข้อมูล (Tabulation Tables) ๑ มี.ค. - ๓๑ พ.ค. ๖๖
- ๖.๖ การวิเคราะห์
- (วิเคราะห์และจัดเตรียมรายงาน)
- ๖.๗ การเผยแพร่
- สรุปผลสำหรับผู้บริหาร ภายใน ๓๑ มี.ค. ๖๖
 - รายงานฉบับสมบูรณ์ ภายใน ๓๑ พ.ค. ๖๖
 - ข้อมูลระดับย่อย ภายใน ๓๑ พ.ค. ๖๖

๗. ระดับการนำเสนอข้อมูล

สำรวจความพึงการ พ.ศ. ๒๕๖๕ นำเสนอข้อมูล ระดับที่วราชอาณาจักร และภาค